

In Memoriam Mihály Párdi

(Kunhegyes, 25. 07. 1919.- Kunhegyes, 10. 08. 1999.)

by

Tamás Domokos

On the 10th August 1999. the versatile company of the Hungarian malacologists has lost one of its major assets, Mihály Párdi. He was a very peculiar person. By no means can one call him ordinary or try fitting him into the general categories of personality. Just because besides collecting malacological materials he was addicted to collecting several other minute "treasures". He had collections of **seashells** (20,000 pieces of mainly snails and shells

Domokos Tamás**In memoriam Párdi Mihály**

(Kunhegyes, 1919. 07. 25.- Kunhegyes, 1999.08.10.)

Párdi Mihály 1999. augusztus 10-én bekövetkezett halálával a magyar malakológusok sokszínű palettája egy különleges kolorittal lett szegényebb. Párdi Mihály olyan egyéniség volt, akit lehetetlen az általánosan használt, szokványos kategóriákba besorolni. Az ilyen irányú próbálkozást ráadásul az is nehezítette, hogy a malakológiai anyagok gyűjtésén kívül, még sok egyéb más „kincs” megszerzését is szenvedéllyel tudta művelni. Volt **tengeri** gyűjteménye (20 ezer darabos, elsősorban csiga, kagyló. E gyűjtemény forrásai: dr. Petrikovics László szerencsi fogorvos gyűjteménye - a 60-as években vásárolta -, egy fiumei tengerésztiszt hagyatéka, valamint egy Amerikában élő barát ajándéka), **okmánybélyeg** (150 ezer darabos, külföldi is - volt példánya a világ első felragasztható okmánybélyegéből is!), **postai bélyeg** (100 ezer darabos, külföldi is), **gyufacímke** (50 ezer darabos, külföldi is), **pénz** (fém - Árpád kori is, papír: 1600 darabos) **ásvány** (1500 darabos. Ez utóbbi különlegessége az a 92 dkg-os gipsz kristálycsoport, amely kútásás során került elő az Alföldről.), **ajánlási ragszelvény**, **egészségügyi intézmények történetével összefüggő dokumentum**, **kaktusz**, **kártyanaptár**, **képeslap**, **ösmaradvány**, **sajtcímke**, **szentkép**, **telefonkártya**, **zsilettpenge gyűjteménye** stb. (Érdeklődésének megközelítően ötven ága volt!)

coming from the following sources, the personal collection of Dr. László Petrovics dentist at Szerencs purchased in the 1960s; heritage of an admiral in Rijeka and the donation of a close friend from the United States), **bill stamps** (150,000 pieces including foreign ones, also one of the very first adhesive bill stamps on the world), **postal stamps** (100,000 pieces, including foreign ones), **matchbox labels** (50,000 pcs, foreign ones too), **bank notes and coins** (coins from the Arpad age and paper notes of 1600 pieces), **minerals** (1500 pieces, including a special 2 pound gypsum crystal group from one of the wells of the Great Hungarian Plain), **labels for reserved letters, papers on the history of hospitals and other health institutes, cacti, paper calendar cards, postcards, fossils, cheese labels, sacred paintings, phone cards, razor blades etc.** (His hobbies included approximately 50 different areas.)

He used to play football during his childhood and gained referee qualifications in five different branches of sports. He also was a leading referee in the county's football life between 1950 and 1963.

I can certainly say that besides collecting he also found great joy in organizing different exhibitions and presentations for displaying his collections to the public. These efforts embedded mainly the collections of seashells, minerals and banknotes and coins as well. He organized approximately 50 exhibitions on 28 settlements of different areas including the counties of Békés, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok and Szabolcs-Szatmár-Bereg. The population of these minor villages and cities were especially starving for

Fiatalabb korában futballozott és öt sportágban szerzett játékevezetői engedélyt. 1950 és 1963 között megyei első osztályú labdarúgó játékevezető is volt.

Nyugodt szívvel kijelentem, hogy a kollektciók kialakításán kívül szenvedélye volt még a kiállítás rendezés és a gyűjtemény bemutatás is. Elsősorban a tengeri, a pénz és az ásványgyűjteményét igyekezett utaztatni. 1983 és 1995 között gyűjteményeinek közel 50 kiállítása volt, éppen a kultúrára legkíehezet-

1. Dr. Lajos Szabó MP opens the exhibition of Mihály Párdi in the library of Kunhegyes (1989)

1. Dr. Szabó Lajos országgyűlési képviselő megnyitja Párdi Mihály kiállítását a kunhegyesi könyvtárban (1989)

2. Mihály Párdi receives the Pro Urbe award from Dr. Pál Baranya actuary in 1995.

2. 1995-ben dr. Baranya Pál jegyző átadja Párdi Mihálynak a Pro Urbe díjat.

such exhibits. He was an active worker of culture in the noblest meaning of this term. As early as 1989 the council of Szolnok County awarded him for his merits with an award for popular education and culture. In 1995 he received the Pro Urbe Award from his hometown for the versatile work he has done and his merits in the areas of cultural training and public education.

When I got to know him at the end of

tebb Békés, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyék településein. A kultúra igazi napszámosa volt a szó legnemesebb értelmében. Ezt a Szolnok Megyei Tanács már 1989-ben elismerte közművelődési díj adományozásával. Természetesen szülővárosa sem késlekedett sokáig nagybecsülésével. 1995-ben Pro Urbe díjjal jutalmazta sokirányú szolgálataiért.

Mikor a 80-as évek végén megismertem, elképesztően irigylésre méltó volt a munkabírása. Korát meghazudtolva hatalmas elánnal rakta ki a kiállításra szánt, tematikus egységekbe csomagolt relikviáit. A mai napig sem

tudtam eldönteni, hogy mi okozott neki nagyobb intellektuális izgalmat, a számára fontos tárgy megszerzése vagy bemutatása. Az időbeosztás zsonglóra volt.

*

Párdi (Pigler) Mihály 1919. július 25-én született a nagykunsági Kunhegyesen. Születése után nem sokkal a család Budapestre költözött, mivel édesapja a MÁV-nál kapott köztisztviselői állást. Iskoláit az érettségivel bezáróan a fővárosban végezte. A magánúton tett érettségije után gépjárműforgalmi tisztai iskolát végzett, majd 1940-ben a MÁV-nál helyezkedett el. Itt azonban csak rövid ideig dolgozott, mert a család 1940-ben visszaköltözött

the 80s I really admired him for his extraordinary strength and workaholicism. He was packing out his relics, nicely organized into thematic packs for the exhibits with such an extraordinary energy as if he was still in his 20s. I still can't tell what was more exciting to him intellectually, collecting something desirable or putting that thing on display for the public. I would say he was a juggler of time.

*

Mihály Párdi was born on 25th July 1919 in the village of Kunhegyes. Following his birth his family moved to Budapest not much later as his father was given an assignment as a civil servant at the Hungarian State Railways Company (MÁV). He received his primary and high school education in the capital. After his private high school graduation he attended the college of transportation to be a traffic controller officer. He received a job at the State Railways (MÁV) in 1940. However, he worked there for only a short time as his family decided to move back to Kunhegyes and start farming there the same year.

The events of World War II were not without concern to him either. He was drafted to the army for three years serving in Croatia first and then in the eastern war zone. After his redrawing from the war line he attends a training course, receives qualifications in cartography and starts working in the army. Afterwards he gets an assignment at the Hungarian State Railways where following another technical training he is sent to the Kisköre area to participate in the bridge construction works.

In 1944 he was entrapped by an unknown feeling- he marries Mária Czégény. They spent fifty-five happy years

Kunhegyesre és gazdálkodni kezdett.

A II. Világháború eseményei hamarosan elérték Párdi Mihályt is. Három évig teljesített katonai szolgálatot. Először Horvátországba, majd a keleti frontra vezényelték. A hadszínterekről visszakerülve, egy szaktanfolyam elvégzését követően, térkép- és műszaki rajzoló lesz a honvédségnél. Innen a MÁV-hoz kerül. A MÁV műszaki iskolájának abszolválása után a kiskörei Tisza-híd építéséhez küldte a MÁV.

1944-ben számára eddig még ismeretlen, s ki nem alvó szenvedély keríti hatalmába, megnősül. Feleségül veszi Czégény Máriát. Az együtt eltöltött 55 év alatt két fiút és két leányt nevelnek fel. A gyerekek 8 unokával és egy dédunokával ajándékozzák meg őket.

1946-ban megválnak a MÁV-tól és 3 évig munkanélküliként tengődik. 1949-ben a kunhegyesi BELSPED-nél, később a névváltás miatt az 51-es TEFU-nál illetve a 7-es Volán-nál dolgozik vezető beosztásban. 1975-ben szívgyengeség és cukorbetegség miatt leszázalékolják, majd később nyugdíjazzák.

*

A gyűjtést 8 éves korában a bélyegekkel és régi pénzekkel kezdte el unokabátyja inspirálására. Gyűjtőszennedélye azonban fokozatosan egyre többféle tárgy megszerzésére sarkallta. A felszabadulás alatt pótolhatatlan veszteség éri pénzgyűjteményét. A háború befejezése után pedig a beköszönő „békés” időszak fegyveres házkutatásai okoznak kárt a bélyeggyűjteményében és könyveiben. Ekkor úgy tűnik, hogy örökre abba hagyja a gyűjtést. Szerencsére ez nem így történt. Nem volt magába forduló ember, hiszen 1979-től - ameddig egészségi állapota megengedte - a város gombaszakértői

together in marriage with two sons and two daughters. They also receive eight grandchildren and one great grand child from their kids. He resigns from the MÁV in 1946 and becomes unemployed for a while. From 1949 he works as a manager at the BELSPED Transportati-on Company in Kunhegyes - the later 51 TEFU and 7 VOLÁN due to reformati-ons and name changes in the company. Because of his heart problems and diabetes he was dismissed and retired from the company in 1975.

*

He starts collecting his stamps and coins, banknotes at the age of 8 at an encouragement from his cousin. Later on his interests extend onto other treasures and objects as well. His coin and banknote collection is seriously damaged during the war. His stamp collection suffers similar damages and great losses as a result of the ongoing armed house-searches of the so called „peaceful” era after the war. He was about to cease collecting at this time. Fortunately it never occurred.

He was an outgoing, extrovert personality as until he could he worked as a mushroom expert of the village as well from 1979. He was an active mushroom mapping activist of the Kunhegyes region thanks to an assignment from the ELTE University of Budapest for ten years.

Thanks to his versatility he was an active member in several societies and organizations such as the Hungarian Geological Society, the Malacological Friend Club, Mineral Collecting Club at Miskolc, Stoneflower Mineral Collecting Club at Szolnok and the National Organization of Hungarian Philatelists (for 47 years).

He paid careful attention to arrange

teendőit is ellátta.

Az Eötvös Lóránd Tudományegye-tem felkérésére 10 évig volt Kunhegyes környékének a gombatérképésze.

Sokirányú érdeklődésének megfe-
lelően sok szervezetnek volt a tagja (Magyarhoni Földtani Társulat, Mala-
kológusok Baráti Köre, Ásványgyűjtő
Kör (Miskolc), Kővirág Ásványgyűjtő
Kör (Szolnok), Magyar Bélyeggyűjtők
Országos Szövetsége. Ez utóbbinak 47
évig volt a tagja!).

Gyűjteményeinek leendő sorsát nem
bízta a véletlenre. Mint mindent, ezt a
problémáját is sikerült ideáinak megfe-
lelően megoldania. Szülővárosa néhány
évvel halála előtt megvásárolta a „Ten-
geri ékszerek”, fém- és papírpénz vala-
mint gyufacímke gyűjteményét. Kár-
tyanaptárai helyi gyűjtő, ajánlási rag-
szelvény és okmánybélyegekből álló
gyűjteménye pedig karcagi gyűjtőkhöz
került. A többi gyűjteménye elárvulva
családi emlékké vált. Az út amelyen
járt, már korábban követőkre talált és
fog még találni.

Malakológus társai szomorú szívvel,
utólag vették tudomásul, hogy nem le-
hettek ott utolsó földi útjának végállo-
másánál, a búcsúnál.

***Kedves Misi Bátyánk! Fogadjuk,
hogy szerénységedet, úgyszeretetedet,
emberségedet és egészséges altruizmu-
sodat a malakológusok megőrzik emlé-
kezetükben és szívükben.***

Egykoron (1989) végén „Misi bácsi”
békéscsabai Munkácsy Mihály Múze-
umban rendezett kiállításán egy kis
diák tágra nyílt szemekkel csodálta a
„tenger ékszereit”. Ma 11 évvel később,
tengerparti gyűjtőútján, Ausztrália
idegen ege alatt, bizonyosan rátalál
az óceánpart homokjában „Misi bácsi”

I. Dr. Bába Károly előadást tart a
dunaszentbenedeki 25. malakológus
találkozón 2000-ben

the future of his collections in a noble way. His hometown purchased his collections of seashells, coins and bank notes and matchbox labels a couple of years preceding his death. A local collector bought his collection of calendar cards. His collections of reserved letter labels and bill stamps were transported to Karcag. The rest of his collections remained family memories. His path has had and will have more and more new followers.

It was really sorrowful for us your fellow malacologists, that we could not say final good-bye to you.

Dear Uncle Mike, your modesty, obsession for the good cause, humanity and healthy altruism will always stay in the hearts and minds of your fellow malacologists.

One time on an exhibition of "Uncle Mike" at the Mihály Munkácsy Museum of Békéscsaba a small schoolboy awed at the "jewels of the sea" (1989). Today 11 years later on a shell hunt to Australia he will surely find the footprint of Uncle Mike in the sand of the beach, visible only to the heart.

Tamás DOMOKOS
Mihály Munkácsy Museum
H-5601 Békéscsaba
Széchenyi u. 9.
Hungary

csak szívvel látható lábnyomára.

DOMOKOS Tamás
Munkácsy Mihály Múzeum
H-5601 Békéscsaba
Széchenyi u. 9.

A BÉKÉCSABAI MŰKÖZMŰVÉSZETI
 IGÁZGATÓSÁGA
 TISZTELLETTEL MEGHÍVJA ÖNT

VARIÁCIÓK

TENGERI PUHATESTŰEK, TŰSKESŐRŰEK, VIRÁGÁLLATOK
 CÍMŰ KIÁLLÍTÁSRA.

A SZARVASI TESSEDEK SÁMUEL MŰZEMÉBEN

1990. MÁJUS 18-ÁN
 15 ÓRÁKOR MEGNYITJA

Mihály Párdi

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
 AUGUSZTUS VÉGÉIG

3. Invitation to Mihály Párdi's
1990. Exhibition at Szarvas

3. Párdi Mihály 1990. évi, szarvasi
kiállítási meghívója